

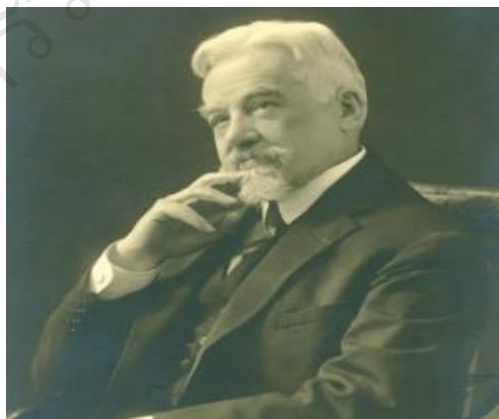
ประวัตินักกฎหมายมหาชนที่น่าสนใจ

เรย์มง การ์เร่ เดอ มัลแบร์ก

(Raymond Carré de Malberg)*

สวัสดีครับ ท่านผู้อ่านทุกท่าน สำหรับวารสารวิชาการศาลปกครองฉบับนี้จะขออนุญาตท่านผู้อ่านดัดสนัภาษานักกฎหมายมหาชนไทย และขอเสนอประวัตินักกฎหมายมหาชนต่างประเทศแทนครับ โดยในฉบับนี้ บรรณาธิการขอเสนอชีวประวัติ ผลงาน และแนวความคิดของนักกฎหมายมหาชนชาวฝรั่งเศส ได้แก่ Raymond Carré de Malberg ผู้ซึ่งวางรากฐานแนวคิดเรื่องอำนาจรัฐและกฎหมายปกครองฝรั่งเศส ร่วมสมัยกับโมริซ โอริอู (Maurice Hauriou) หลุยส์ รอลองด์ (Louis Rolland) และเลอง ดูกิตต์ (Léon Duguit)

เรย์มง การ์เร่ เดอ มัลแบร์ก เกิดเมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน ค.ศ. 1861 ที่เมือง Strasbourg สาธารณรัฐฝรั่งเศส โดยมีบิดาเป็นผู้บังคับบัญชาหน่วยทหารราบเบาในกองทัพ ซึ่งบิดาได้เสียชีวิตในระหว่างสงคราม Franco-Prussia เรย์มง การ์เร่ เดอ มัลแบร์ก สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอกทางกฎหมายในปี ค.ศ. 1887 โดยทำวิทยานิพนธ์เรื่อง l'histoire de l'exception en droit romain et dans l'ancienne procedure française (ประวัติศาสตร์ของข้อยกเว้นในกฎหมายโรมันและในกฎหมายวิธีพิจารณาไต่สวนของฝรั่งเศส) เมื่อสำเร็จการศึกษาเขาได้ประกอบอาชีพทนายความโดยประจำอยู่ที่สำนักเนติบัณฑิตประจำกรุงปารีส

ภาพที่ 1 : Raymond Carré de Malberg

ภาพประกอบจาก : <https://twitter.com/ICarredeMalberg>

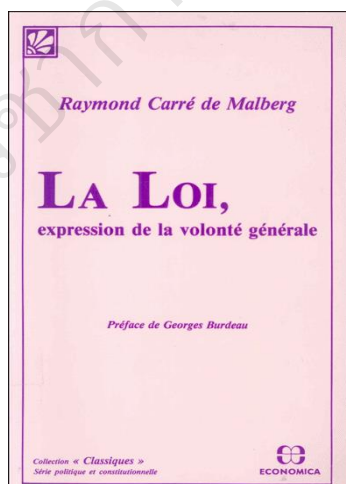
* เรียบเรียงโดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ยอดพล เทพสิทธิธาดา อาจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

ขอสงวนลิขสิทธิ์ตามกฎหมาย โดยห้ามคัดลอก ทำซ้ำ ดัดแปลงหรือนำส่วนใดส่วนหนึ่งไปเผยแพร่สู่ภายนอกโดยไม่ได้รับอนุญาต เว้นแต่เป็นการอ้างอิงในทางวิชาการ ต้องอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูลทุกครั้ง

เรย์มง การ์เร เดอ มัลแบร์ก เริ่มต้นชีวิตทางวิชาการในปี ค.ศ. 1890 โดยสามารถสอบผ่านการคัดเลือกเข้าเป็นอาจารย์มหาวิทยาลัยได้ โดยเลือกประจำ ณ มหาวิทยาลัย Caen และรับผิดชอบสอนในรายวิชากฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคลและกฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีเมือง ในขณะที่ทำการสอนอยู่ที่มหาวิทยาลัย Caen นั้น เขาได้ตีพิมพ์ผลงานทางวิชาการชิ้นแรก ได้แก่ *Pandectes ses premières notes de jurisprudence* (รวบรวมหลักกฎหมาย) ต่อมา ในปี ค.ศ. 1894 เขาได้ย้ายไปทำการสอนที่มหาวิทยาลัย Nancy

ที่คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัย Nancy (ปัจจุบันถูกควบรวมอยู่ในมหาวิทยาลัย Lorraine) เขาได้รับมอบหมายให้ทำการสอนในหัวข้อ กฎหมายรัฐธรรมนูญและประเด็นพิเศษทางกฎหมายปกครอง และได้รับการแต่งตั้งให้เป็นศาสตราจารย์ประจำสาขาวิชานิติศาสตร์ โดยผลของรัฐธรรมนูญฯ ลงวันที่ 25 เมษายน ค.ศ. 1896

แนวคิดทางกฎหมายของเรย์มง การ์เร เดอ มัลแบร์ก ได้แก่ ปรัชญานิยมทางกฎหมายของรัฐ (positivism juridique étatique) เขาเชื่อเช่นเดียวกับกับนักกฎหมายสายปรัชญานิยมคนอื่นว่า กฎหมายแยกออกจากศีลธรรมอย่างเด็ดขาด และยังคงแยกจากกฎหมายธรรมชาติและการเมือง กฎหมายมีที่มาและถูกใช้โดยรัฐและรัฐอธิปไตยจะเป็นผู้ที่กำหนดหรือจำกัดอำนาจของตนเอง เขาเห็นว่ารัฐเกิดขึ้นโดยอาศัยความยินยอมระหว่างปัจเจกบุคคลและมีวัตถุประสงค์เพื่อจัดการทรัพยากรที่ใช้อยู่ร่วมกัน

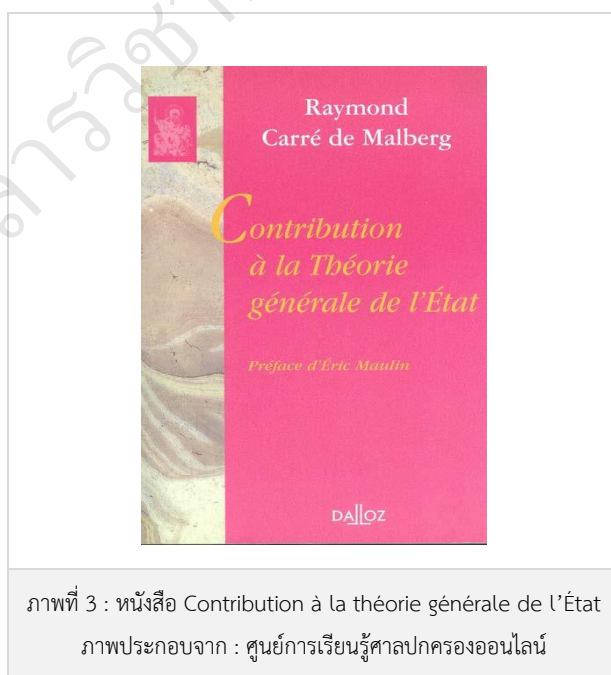
ภาพที่ 2 : หนังสือ La loi, expression de la volonté générale

ภาพประกอบจาก : ศูนย์การเรียนรู้ศาลปกครองออนไลน์

นอกจากประเด็นดังกล่าวแล้วเขายังเป็นผู้ริเริ่มในการศึกษาเปรียบเทียบให้เห็นความแตกต่างระหว่างอำนาจอธิปไตยเป็นของประชาชน (*souveraineté populaire*) และอำนาจอธิปไตยเป็นของชาติ (*souveraineté nationale*) โดยยกตัวอย่างจากระบบรัฐสภาแบบมีอำนาจมากภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับสาธารณรัฐที่ 3 โดยเขาเสนอให้มีการแก้ไขระบบการเมืองโดยลดอำนาจของฝ่ายนิติบัญญัติและสร้างความเข้มแข็งให้แก่ฝ่ายบริหาร โดยให้คำอธิบายว่า รัฐเป็นนิติบุคคลที่สูงที่สุดและแสดงออกผ่านการใช้อำนาจ (บริหาร) แต่รัฐยังคงอยู่ภายใต้กฎหมาย

ภายใต้ทฤษฎีปฏิฐานนิยมทางกฎหมาย เขาเชื่อว่า กฎหมายเป็นบรรทัดฐานเพียงอย่างเดียวของรัฐที่ถูกตราออกมาโดยผลของเจตจำนงของรัฐอธิปไตย และในการจำกัดอำนาจของรัฐเอง รัฐสามารถถูกจำกัดอำนาจได้แต่เพียงกฎหมายที่ตนเองออกเท่านั้น โดยกฎหมายนั้นสามารถถูกเปลี่ยนแปลงหรือแก้ไขได้ก็แต่โดยรัฐ ในประเด็นนี้ เรย์มง การ์เร เดอ มัลแบร์ก ได้รับอิทธิพลทางความคิดมาจากแนวคิดในการจำกัดอำนาจตนเองของรัฐจากเยอรมัน โดยเห็นว่า ไม่มีกฎเกณฑ์ใด ๆ ที่อยู่เหนือรัฐ และกฎเกณฑ์อื่น ๆ ที่มาก่อนรัฐไม่สามารถนำมาจำกัดอำนาจรัฐได้ ซึ่งหมายความว่า กฎเกณฑ์ที่จะนำมาใช้ได้หรือมีผลใช้บังคับนั้นจะต้องเป็นกฎเกณฑ์ที่ออกโดยรัฐเท่านั้น

เรย์มง การ์เร เดอ มัลแบร์ก ยกตัวอย่างเพื่อพิสูจน์ว่า การจำกัดอำนาจโดยรัฐนั้นรัฐยังคงมีสถานะทางกฎหมายและไม่สูญเสียสถานะอธิปไตยได้ โดยใช้ตัวอย่างของจอร์จ เจอริเนค (Georg Jellinek) นักกฎหมายเยอรมัน (ค.ศ. 1851 - ค.ศ. 1911) ที่ว่า รัฐไม่สามารถยกเลิกกฎเกณฑ์และกฎหมายต่าง ๆ ได้ เพราะจะก่อให้เกิดสภาพอนาธิปไตยซึ่งในสภาพดังกล่าวเท่ากับว่า รัฐทำลายตัวเอง (เพราะไม่สามารถมีอำนาจบังคับหรือสั่งการใด ๆ ได้)

นอกจากการนำเสนอทฤษฎีปฏิฐานนิยมทางกฎหมายแล้ว เรย์มง การ์เร เดอ มัลแบร์ก ยังได้แสดงความเห็นต่อกฎหมายธรรมชาติว่า กฎหมายธรรมชาตินั้นไม่ได้มีสถานะทางกฎหมาย เพราะเป็นกฎเกณฑ์ที่ไม่มีสภาพบังคับและยังไม่อาจให้นิยามทางกฎหมายได้

อย่างไรก็ตาม ทฤษฎีการจำกัดอำนาจโดยรัฐถูกวิจารณ์อย่างรุนแรงโดยเล-องง ดูกิตต์ ศาสตราจารย์ทางกฎหมายจากมหาวิทยาลัย Bordeaux และผู้ก่อตั้งแนวคิดว่าด้วยการจัดทำบริการสาธารณะว่า ไม่ใช่เรื่องน่าประหลาดใจ นอกจากนั้น เล-องง ดูกิตต์ ยังชี้ให้เห็นว่า เรย์มง การ์เร เดอ มัลแบร์ก นั้น ยึดมั่นในทฤษฎีของนักกฎหมายเยอรมันอย่างชัดเจน และชี้ให้เห็นถึงจุดอ่อนของทฤษฎีการจำกัดอำนาจโดยรัฐว่า การที่รัฐจะถูกจำกัดอำนาจได้แต่โดยกฎหมายของตนเองนั้นเป็นเพราะรัฐต้องการให้เป็นแบบนั้น ซึ่งผลที่ตามมา คือ การมีอำนาจอย่างไรชอบเขตของรัฐ และได้กล่าวทิ้งท้ายไว้ว่า ทฤษฎีนี้เป็นแค่เรื่องตลก นอกจาก เล-องง ดูกิตต์ ที่ไม่เห็นด้วยกับทฤษฎีการจำกัดอำนาจตนเองโดยรัฐแล้ว โมริส โอริอู ศาสตราจารย์จากมหาวิทยาลัย Toulouse ก็ไม่เห็นด้วยเช่นกัน

ในช่วงสุดท้ายของการประกอบอาชีพ เรย์มง การ์เร เดอ มัลแบร์ก ได้ย้ายไปสอนที่มหาวิทยาลัย Strasbourg ในปี ค.ศ. 1919 (ภายหลังจากที่ประเทศเยอรมนีแพ้สงครามโลกครั้งที่ 1 และประเทศฝรั่งเศสได้รับ Alsace - Lorraine คืน) และได้เสียชีวิตในวันที่ 21 มีนาคม ค.ศ. 1935 ที่เมือง Strasbourg

ภาพที่ 4 : มหาวิทยาลัย Strasbourg

ภาพประกอบจาก : Université de Strasbourg

ผลงานที่สำคัญ

■ หนังสือ

- Raymond Carré de Malberg (préf. Georges Burdeau), *La Loi, expression de la volonté générale*
- Raymond Carré de Malberg, *Contribution à la théorie générale de l'État*
- Raymond Carré de Malberg (préf. Éric Maulin), *Confrontation de la théorie de la formation du droit par degrés avec les idées et les institutions consacrées par le droit positif français relativement à sa formation*

■ บทความ

- « La condition juridique de l'Alsace-Lorraine dans l'Empire allemand », *RDP*, 1914, pp. 5-47.
- « Du fondement du droit à la réparation intégrale pour les victimes des dommages de guerre »
- « Y a-t-il lieu de réviser les lois constitutionnelles ? », *L'Alsace française*, 6 octobre 1923, pp. 912-917.
- « La question du caractère étatique des pays allemands et l'article 76 de la Constitution de Weimar », *Bulletin de la société de législation comparée*, 1924, pp. 285-325.
- « La question de la délégation de puissance législative et les rapports entre la loi et l'ordonnance selon la Constitution de Weimar », *Bulletin de la société de législation comparée*, 1925, pp. 321-347.
- « La constitutionnalité des lois et la Constitution de 1875 », *Revue politique et parlementaire*, 1927, pp. 339-354.

- « Observations sur le fondement juridique de la force obligatoire de la loi », *Revista de drept public*, 1927, pp. 4-43.
- « La distinction des lois matérielles et formelles et le concept de loi dans la Constitution de Weimar », *Bulletin de la société de législation comparée*, 1928, pp. 597-619.
- « La sanction juridictionnelle des principes constitutionnels », *Annuaire de l'Institut international de droit public*, 1929, pp. 144-161.
- « Considérations théoriques sur la question de la combinaison du référendum avec le parlementarisme », *Revue du Droit public et de la Science politique en France et à l'Étranger*, avril-mai-juin 1931, pp. 225-244.
- « Réflexions très simples sur l'objet de la science juridique », dans *Recueil d'études sur les sources du droit en l'honneur de F. Génys*, Paris, Librairie du Recueil Sirey, 1935, pp. 192-203.
- « L'État agit par voie législative, administrative et juridictionnelle », dans *Encyclopédie française*, t. X, 1935, pp. 10.30.5-10.30.10.